

A Mátra és környékének fejeslégy-faunája (Diptera: Conopidae)

TÓTH SÁNDOR

ABSTRACT: Thick-headed flies fauna of the Mátra region (Diptera: Conopidae) – A summary essay of Hungary's Conopidae-fauna has not been made. The valid list of the Hungarian species until 2000 can be found in a work called „Checklist of the Diptera of Hungary” (Ruud van der WEELE 2001). Based on the list 53 known species composed the Thick-headed flies fauna of Hungary. The base of this present list is collected in the Mátra region. The fauna of the mountain relatively well researched and at the same time can be called rich. That is proved by the now reported 38 species, including the 2 new rare species, demonstrated to the Hungarian fauna from the area recently [*Leopoldius brevisrostris* (Germar, 1827), *Thecophora longirostris* Lyneborg, 1962].

Bevezetés

A magyarországi fejeslegyekről összefoglaló faunisztikai tanulmány még nem készült. Elsősorban csupán nemzeti parkok és egyéb természetvédelmi területek kutatásának részeként születtek kisebb közlemények a témában. Ilyen az Északi-középhegység területén az Aggteleki Nemzeti Parkban Malaise-csapdával gyűjtött anyag adataira épülő publikáció (TÓTH 2004). Jelenleg nyomdakész állapotban van a Bakonyvidék Conopidae gyűjteménye feldolgozásának eredményét tartalmazó publikáció (TÓTH in print).

A Magyar Természettudományi Múzeum Állattára gyűjteményének tanulmányozása során kiderült, hogy más hazai tájakhoz képest, viszonylag kevés a Mátrából származó Conopidae példányt tartalmaz. Ennek ellenére is időszerű a hegység faunáját bemutató cikk összeállítására. Ezt indokolja elsősorban az, hogy főleg a szerző személyes gyűjtései mellett, a hegység több pontján, tavasztól ősziig működtetett Malaise-csapdák anyagából is viszonylag sok példány került ki. Ezért a rendelkezésre álló adatok alapján aránylag jó képet kaphatunk a hegység és közvetlen környékének fejeslégy-faunájáról.

Anyag és módszer

A Mátrában nem beszélhetünk a fejeslegyek tervszerű kutatásáról. A család csupán részét képezte az általános gyűjtéseknek.

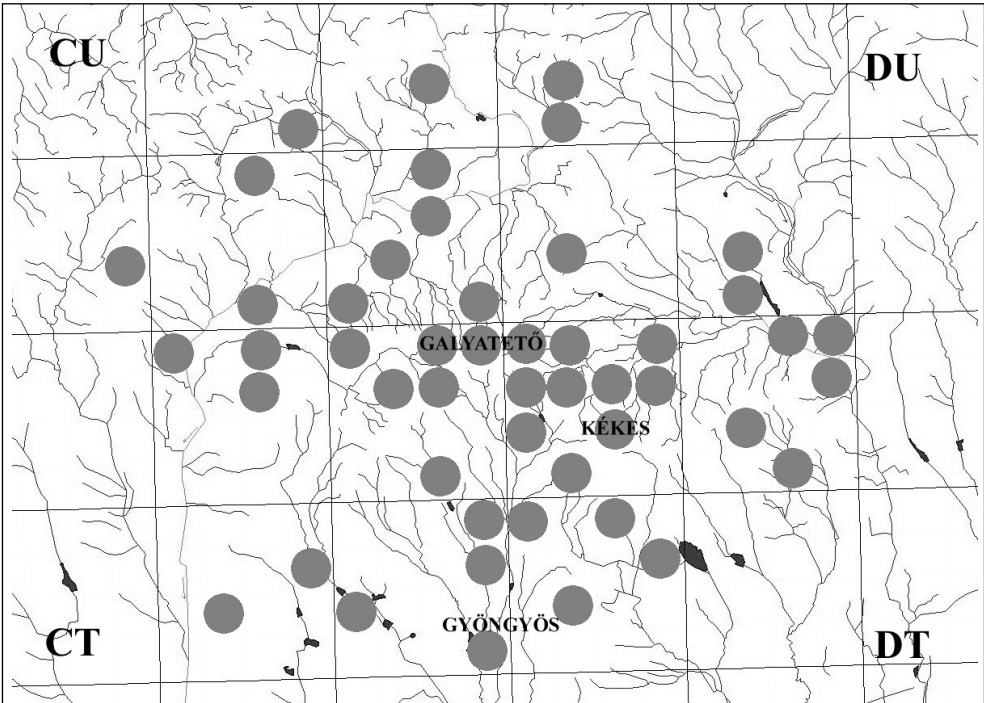
A munkához a kétszárnyú rovarok megfogásához használt, módosított lepkeháló szolgált. Ennek sűrűbb szövésű változata az egyelő gyűjtés mellett, fűhálózás céljára is alkalmasnak bizonyult. A személyes gyűjtésekből azonban viszonylag kevés példány származik. A közölt anyag tekintélyes része a hegység néhány pontján (Gyöngyösoroszi: Templomréti-erdészlak, Mátraalmás, Mátrafüred, Mátrakeresztes) működtetett állandó Malaise-csapdák anyagából származik.

A most közölt anyag tartalmazza a Magyar Természettudományi Múzeumba őrzött néhány példány adatait is, mégpedig zárójelben (MTM) megjegyzéssel.

A meghatározáshoz CHVÁLA (1961, 1965) és KRÖBER (1925, 1936) munkái szolgáltak alapul.

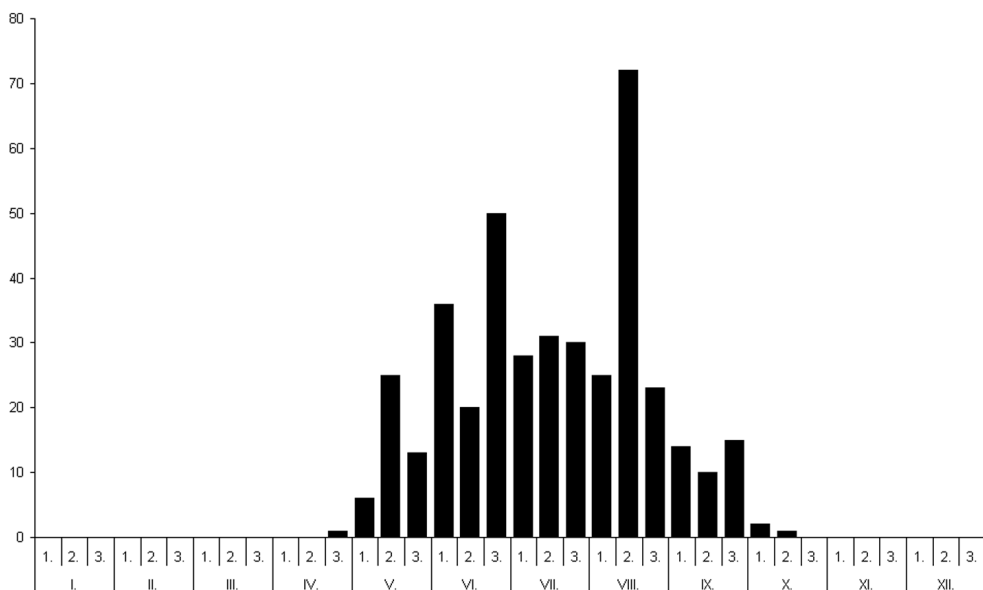
Eredmények

A fejeslég-fauna kutatottságát jól szemlélteti az összes (66) lelőhely UTM térképen 2,5×2,5 km-es hálómézőkben való elhelyezkedése szerinti bemutatása (1. ábra). Az ábra azt is jól érzékelteti, hogy a csoport szempontjából elsősorban a hegység központi része nevezhető alaposabban feltártnak. Ez nagyrészt annak is köszönhető, hogy ott működtek Malaise-csapdák.

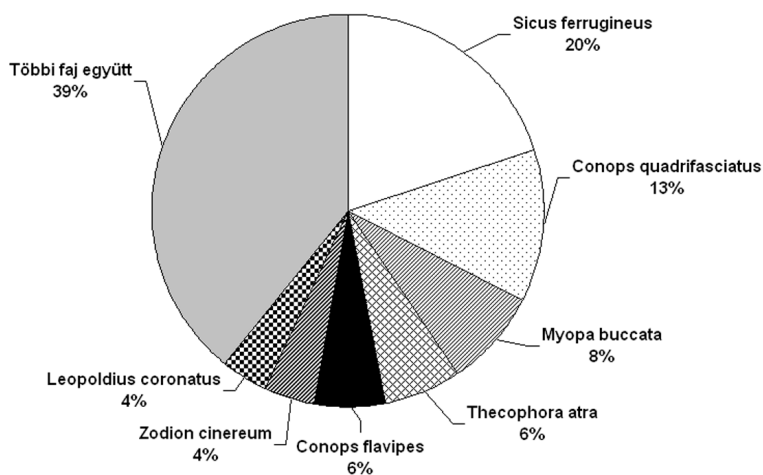
1. ábra: A Mátra és közvetlen környékének UTM hálótérképe a Conopidae-gyűjtőhelyek 2,5×2,5 km-es hálómézők szerinti jelölésével

A viszonylag nagy anyag lehetővé tette egy olyan diagram (2. ábra) összeállítását, melyből képet alkothatunk a gyűjtött fejeslég imágók rajzási sajátosságairól. A diagram mutatja, hogy az első egyedek április harmadik, az utolsók pedig október második dekádjában kerültek hálóba.

2. ábra: A Mátrában gyűjtött összes *Conopidae* egyed adatai alapján összeállított fenológiai diagram

A rendelkezésre álló, kerekén 800 példány alapján viszonylag jó képet kaptunk a Mátra *Conopidae*-faunáját alkotó fajok mennyiségi viszonyairól (3. ábra). Hét faj részesedése haladja meg a 2%-ot. A gyűjtött anyag kerekén egyötödét (20%-át) a közönséges *Sicus ferrugineus* teszi ki. Második helyen a gyakori *Conops quadrifasciatus* (13%), a harmadikon az ugyancsak gyakori *Myopa buccata* (8%) áll. Ez a három faj adja a teljes anyag 41%-át.

3. ábra: A Mátrában gyűjtött *Conopidae* anyag mennyiségi megoszlása

Gyűjtőhelylista

DU10B2	Ágasvár (Mátraszentimre)	DU22A3	Mátranovák
DU02D4	Baglyasalja (Salgótarján)	DU12C2	Mátraszele
DU10B3	Bagolyirtás (Mátraszentimre)	DU10D2	Mátraszentimre
DU21A4	Balla-völgy (Mátraballa)	DU10D2	Mátraszentlászló (Mátraszentimre)
DU00B2	Barát-rét (Pásztó)	DU00D1	Muzsla (Pásztó)
DU10B1	Békás-tói-erdészház (Mátraszentimre)	DU11D2	Nemti
DU31A4	Búzás-völgy (Recsk)	DU00D2	Nyikom (Hasznos)
DU20B3	Csór-hegy (Parádsasvár)	DU20B1	Nyírjes-bérc (Gyöngyössolymos)
DU20A2	Csór-rét (Gyöngyössolymos)	DU30D4	Nyírjes-tó (Sirok)
DU20A2	Csór-réti-tározó (Gyöngyössolymos)	DU22A4	Nyirmedpuszta (Mátranovák)
DU11D1	Dorogháza	DT19D3	Oroszi-tó (Gyöngyösoroszi)
DU10B3	Fallóskút (Mátraszentimre)	DU20D4	Parád
DU10D4	Fekete-tó (Parádsasvár)	DU20D4	Parádfürdő (Parád)
DU20B4	Fényespuszta (Parádsasvár)	DU20D1	Parádóhuta (Parád)
CU91C4	Függő-kő-völgy (Mátraszőlős)	DU00B2	Pásztó
DU10D4	Galyatető (Mátraszentimre)	DU10D2	Pizskétető (Mátraszentimre)
DT19C3	Gyöngyös	DU20C2	Pisztrángos-tó (Parád)
DT09D3	Gyöngyöspata	DU31A3	Recsk
DT19A2	Gyöngyöspatai-tározó (Gyöngyöspata)	DU20B2	Rudolfanya (Parádsasvár)
DT29D3	Gyöngyössolymos	DU20D4	Sándorrét (Parád)
DU20D4	Ilona-völgy (Parád)	DT29A4	Sár-hegy (Gyöngyös)
DU20C2	Kékestető (Gyöngyös)	DT29D2	Sástó (Gyöngyös)
DU30C1	Kisnána	DU30D4	Sirok
DU30A4	Kopasz-hegy (Kisnána)	DT19D4	Solymosi-tó (Gyöngyössolymos)
DU02C3	Kökényes-völgy (Bátonyterenye)	DT09A4	Somlyó (Apc)
DU20B3	Köszörű-völgy (Parád)	DU01D2	Szentkút (Mátraverebély)
DU20B3	Köszörű-völgyi-tározó (Parád)	DU11A1	Szorospatak (Bátonyterenye)
DU30D3	Kőkútpuszta (Sirok)	DU01C1	Tar
DU11B3	Maconka	DU10C1	Templom-réti-erdészlak (Gyöngyösoroszi)
DU11B3	Maconkai-tározó (Bátonyterenye)	DU20B2	Üveggyári-tározó (Parádsasvár)
DU11C3	Mátraalmás (Szuha)	DU10D1	Vándor-rét (Mátraszentimre)
DT29B2	Mátrafüred (Gyöngyös)	DU10D2	Vörös-kő (Mátraszentimre)
DU20A3	Mátraháza (Gyöngyös)		
DU10B2	Mátrakeresztes (Pásztó)		

A gyűjtők jegyzéke az adatközlő fejezetben alkalmazott rövidítésekkel:

Csiby Mária (CSM)	Mihályi Ferenc (MF)
Csóka György (CSGY)	Soós Árpád (SÁ)
Jablonkay József (JJ)	Tóth Ilona (TI)
Kaszab Zoltán (KZ)	Tóth Sándor (TS)
Kutas Eszter (KE)	Varga András (VA)

A adatközlő fejezetben alkalmazott egyéb rövidítések: +FÉNY = fénycsapda, +MAL = Malaise-csapda, TTM = A példány a Magyar Természettudományi Múzeum gyűjteményében található.

A fajok felsorolása a gyűjtési adatokkal

Abbrachyglossum capitatum (Loew, 1847) – Bagolyirtás: 2001.09.29., 1♂ 3♀, TS – Galyatető: 1980.06.22., 1♂, CSM – Kopasz-hegy: 1965.06.02., 1♀, JJ – Mátrafüred: 1974.08.12., 1♂, TS – Mátrakeresztes: 1988.07.29., 2♂ 1♀, TS, +MAL – Mátraszentlászló: 1987.08.22., 1♂ 1♀, TS, +MAL – Nemti: 1980.06.22., 1♂, CSM – Vándor-rét: 1989.07.03., 1♂, TS, +MAL. Ritkább faj, a Mátrán kívül egyelőre csak a Bakonyban, a Barcsi-borókásban, és a Bükk Nemzeti Parkban és gyűjtötték.

Conops ceriaeformis Meigen, 1824 – Baglyasalja: 2000.06.18., 1♀, TS – Galyatető: 1995.06.08., 2♂ 3♀, TS – Ilona-völgy: 2003.06.26., 1♂ 1♀, TS – Kőkútpuszta: 2000.06.18., 1♂, TS – Mátraalmás: 1988.07.13., 1♂ 1♀, TS, +MAL Mátrakeresztes (TS, +MAL): 1987.07.05., 1♂ 1♀; 1987.09.15., 2♀ – Templom-réti-erdészlak: 1998.08.18., 1♂, TS, +MAL – Vörös-kő: 1959.07.29., 2♀, KE (TTM). Mérsékelt yakori faj.

Conops flavipes Linnaeus, 1758 – Bagolyirtás: 2001.09.29., 1♂ 1♀, TS – Barát-rét: 1976.07.03., 1♂, VA – Fényespuszta: 1996.08.16., 1♂, TS – Galyatető: 1995.06.08., 1♂ 4♀, TS – Ilona-völgy: 2003.06.26., 1♀, TS – Kiszána: 1966.07.07., 1♂, JJ – Kopasz-hegy: 1965.06.02., 2♂, JJ – Mátraháza: 1957.06.26., 1♂, KZ; 1957.07.07., 1♂, KZ – Mátrakeresztes (TS, +MAL): 1986.07.19., 1♂ 2♀; 1986.07.29., 1♂; 1986.08.03., 1♂; 1986.08.17., 1♀; 1987.09.15., 1♀; Mátraszentlászló (TS, +MAL): 1987.07.24., 1♀; 1987.08.22., 1♂ 1♀ – Templom-réti-erdészlak (TS, +MAL): 1986.07.27., 1♂ 1♀; 1989.05.27., 1♂; 1989.06.23., 1♀; 1989.07.25., 2♂; 1989.07.31., 2♂ 2♀; 1989.08.07., 1♂; 1989.08.16., 2♂ 2♀; 1989.08.18., 1♀; 1989.08.20., 1♂ 1♀; 1989.08.26., 5♂ 1♀. Gyakori.

Conops quadrifasciatus Degeer, 1776 – Csór-rét: 1977.06.25., 1♂, TS – Fényespuszta: 1996.08.16., 1♀, TS – Galyatető: 1978.08.13., 1♂, MF (TTM); 1980.06.22., 1♂, CSM – Gyöngyöspata: 1974.05.24., 1♀, TS – Kőkényes-völgy: 1987.08.17., 1♂ 1♀, TS – Kőszörfű-völgy: 1987.06.04., 1♂ 2♀, TS – Mátraalmás (TS, +MAL): 1988.07.13., 1♂ 1♀; 1987.07.16., 2♂ – Mátrafüred: 1986.07.08., 1♂ 1♀, TS, +MAL – Mátrakeresztes (TS, +MAL): 1986.06.01., 1♂; 1986.08.03., 2♂; 1986.08.17., 1♂ 3♀; 1986.09.24., 2♂ 1♀; 1987.07.18., 1♀; 1987.07.24., 1♂; 1987.07.25., 2♂ 1♀; 1987.08.06., 5♂ 1♀; 1987.08.14., 2♂ 1♀; 1987.09.15., 2♂; 1987.09.18., 1♂ 3♀ – Mátraszentimre: 1979.08.18., 1♂, MF (TTM) – Mátraszentlászló (TS, +MAL): 1987.08.22., 1♂ 3♀; 1988.07.29., 1♂ 2♀ – Tar: 2003.05.14., 2♀, TS – Templom-réti-erdészlak (TS, +MAL): 1989.05.27., 1♂; 1989.06.05., 1♂; 1989.07.27., 2♂ 3♀; 1989.07.31., 1♂; 1989.08.07., 3♂; 1989.08.16., 3♂ 1♀; 1989.08.17., 1♂; 1989.08.17., 1♂ 4♀; 1989.08.20., 1♂ 2♀; 1989.08.22., 2♂; 1989.08.26., 2♂ 1♀; 1989.09.03., 2♂; 1989.09.13., 1♂; 1989.09.16., 4♂ 2♀ – Vándor-rét: 1989.07.03., 2♂ 5♀, TS, +MAL. Gyakori.

Conops scutellatus Meigen, 1804 – Bagolyirtás: 2001.09.29., 1♀, TS – Csór-hegy: 1986.05.15., 1♂, TS – Dorogháza: 2003.05.15., 1♂ 1♀, TS – Mátraalmás (TS, +MAL): 1986.07.06., 1♂ 1♀; 1988.07.13., 2♂ 1♀ – Mátrafüred (TS, +MAL): 1986.08.26., 1♀; 1988.07.31., 2♂ 1♀ – Mátrakeresztes: 1987.09.15., 1♂, TS, +MAL – Szentkút: 1987.08.17., 1♂, TS – Templom-réti-erdészlak (TS, +MAL): 1989.08.17., 1♀; 1989.08.18., 2♂ 1♀; 1989.08.20., 2♂; 1989.09.16., 2♀; Üveggyári-tározó: 1987.08.16., 1♂ 1♀, TS. Viszonylag gyakori faj.

Conops strigatus Meigen, 1824 – Balla-völgy: 1997.08.20., 1♀, TS – Csór-rét: 1996.08.15., 1♂ 2♀, TS – Fekete-tó: 2003.06.26., 1♀, TS – Gyöngyöspata: 1974.05.24., 1♂, TS – Ilona-völgy: 2003.06.26., 1♂ 3♀, TS – Kőkényes-völgy: 1987.08.17., 1♀, TS – Kőkútpuszta: 2000.06.18., 2♂, TS – Maconkai-tározó: 1980.06.22., 1♂, CSM – Mátraalmás: 1986.07.06., 1♀, TS, +MAL – Mátrakeresztes (TS, +MAL): 1987.06.24., 2♀; 1987.07.05., 1♂; 1985.07.25., 2♂ 1♀ – Sár-hegy: 1977.06.25., 2♀, TS, +MAL – Szentkút: 1987.08.17., 2♂, TS – Üveggyári-tározó: 1987.08.16., 2♂ 1♀, TS. Mérsékelt gyakori előfordulású faj.

Conops vesicularis Linnaeus, 1761 – Csór-réti-tározó: 1996.08.15., 1♂, TS – Fényespuszta: 1974.05.20., 1♂ 1♀, TI – Mátrafüred: 1974.08.12., 1♂, TS – Mátraszentlászló (TS, +MAL): 1987.07.24., 2♂ 1♀; 1987.08.22., 1♂ – Templom-réti-erdészlak (TS, +MAL): 1989.05.03., 1♂; 1989.05.17., 1♂ 1♀. Országosan gyakori, de a Mátra viszonylag kevés pontján került elő.

Dalmannia aculeata (Linnaeus, 1761) – Fallóskút: 1996.08.14., 1♀, TS – Maconkai-tározó: 1980.06.22., 1♂, CSM – Mátraháza: 1984.08.12., 1♀, TS – Mátrakeresztes: 1987.06.24., 1♂ 2♀, TS, +MAL – Nemti: 1980.06.22., 1♂, CSM. Magyarország csupán néhány pontjáról ismert, viszonylag ritkább faj.

Dalmannia dorsalis (Fabricius, 1794) – Galyatető: 1995.06.08., 2♂, TS – Mátraalmás: 1987.07.16., 2♂, TS, +MAL – Nyírjes-bérc: 1977.08.20., 1♀, MF. Szórványos előfordulású fejeslegység, a Mátrának is csupán három pontján került elő.

Dalmannia marginata (Meigen, 1824) – Fényespuszta: 1996.08.16., 1♂, TS. Szórványos előfordulású, egy sík vidéki lelőhely (Hejőbába) kivételével, csak hegyvidékeken gyűjtötték.

Dalmannia punctata (Fabricius, 1794) – Fekete-tó: 2003.06.26., 1♂, TS – Ilona-völgy: 2003.06.26., 1♂ 1♀, TS – Kőkútpuszta: 2000.06.18., 3♂ 2♀, TS – Mátrakeresztes: 1987.07.18., 2♀, TS – Parádifürdő: 1980.06.22., 2♂, TS – Üveggyári-tározó: 1987.08.16., 2♂ 1♀, TS. Országosan gyakori.

Conops vesicularis

Leopoldius brevirostris (Germar, 1827) – Gyöngyös: 1965.09.28., 1♂, JJ, +FÉNY (TTM) – Mátraalmás: 1987.07.16., 1♂, TS, +MAL – Mátrakeresztes (TS, +MAL): 1986.08.17., 2♀; 1986.08.25., 1♂. Az eddigi ismeretek szerint Európában fordul elő, de nem általánosan elterjedt. Egyelőre a következő országokból publikáltak: A, CH, CS, D, F, I, RU. A Magyar Természettudományi Múzeum gyűjteményében a faj két példánya található. Az egyik a Gyöngyösön fénycsapdával gyűjtött sérült hím, melyet E. Hüttinger határozott meg. Egy másik ugyancsak hím példány a Bükkből (Lázberci-tározó) származik. Az utóbbit Soós Árpád determinálta. A faj nem szerepel a hazai Diptera-fajlistát tartalmazó „Checklist of the Diptera of Hungary” c. munkában (PAPP 2001), és hazai adatát tudomásom szerint máshol sem publikálták, ezért faunára újnak tekinthetjük. Az MTM-ben őrzött példányok mellett előkerült a Mátraalmáson és a Mátrakeresztesen működött Malaise-csapda anyagában, továbbá a Mátrán kívül a Bakony több pontján is.

Leopoldius calceatus (Rondani, 1857) – Rudolftanya: 1985.05.16., 2♀, TS – Templom-réti-erdészlak: 1989.07.06., 1♀, TS, +MAL. Nagyon ritka faj, Magyarországon csak a Bakonyban és a Mátrában gyűjtötték.

Leopoldius coronatus (Rondani, 1857) – Balla-völgy: 1997.08.20., 1♂ 1♀, TS – Csőr-rét: 1996.08.15., 1♀, TS – Dorogháza: 2003.05.15., 1♂ 2♀, TS – Gyöngyöspata: 1974.05.24., 1♂, TS – Ilona-völgy: 2003.06.26., 1♀, TS – Kiszána: 1966.07.07., 1♂, JJ – Kökényes-völgy: 1987.08.17., 1♂ 2♀, TS – Mátraalmás: 1988.08.13., 1♂, TS, +MAL – Mátrafüred: 1996.07.15., 4♀, CSGY, +MAL – Mátraháza: 1984.08.12., 1♂ 1♀, TS – Mátrakeresztes (TS, +MAL): 1986.07.25., 1♂; 1986.08.17., 1♂ 1♀; 1986.09.01., 1♀ – Mátrászentlászló: 1988.07.13., 1♂, TS, +MAL – Parád: 1974.08.09., 1♂ 3♀, TS – Pásztó: 1975.06.01., 1♀, VA – Tar: 2003.05.14., 1♂, TS – Templom-réti-erdészlak: 1989.07.27., 1♂, TS, +MAL. Főleg hegyvidékeken gyűjtött, országosan szórványosan előforduló faj. Érdekes, hogy a Mátrában viszonylag gyakorinak bizonyult.

Leopoldius diadematus Rondani, 1845 – Fényespuszta: 1974.05.20., 2♂ 1♀, TI – Oroszi-tó: 1987.06.02., 1♀, TS – Parád: 1974.08.09., 2♂, TS – Templom-réti-erdészlak (TS, +MAL): 1989.08.07., 1♂; 1989.08.18., 1♀. A Mátrán kívül egyelőre csak a Bakonyban gyűjtött ritka faj.

Melanosoma bicolor (Meigen, 1824) – Mátraalmás: 1988.07.13., 1♂, TS, +MAL – Muzsla: 2000.06.18., 1♀, TS – Nemeti: 1980.06.22., 1♂, CSM – Sár-hegy: 1977.06.25., 2♂, TS, +MAL. Viszonylag ritka faj, általában mindenhol csupán egy-két példánya került elő.

Myopa buccata (Linnaeus, 1758) – Ágasvár: 1986.05.14., 3♂ 1♀, TS – Baglyasalja: 2000.06.18., 1♂, TS – Bagolyirtás: 2001.09.29., 1♂, TS – Gyöngyöspatai-tározó: 2003.05.16., 1♀, TS – Gyöngyössolymos: 1974.07.17., 1♀, A, +FÉNY – Ilona-völgy: 1978.08.25., 2♂ 3♀, TS – Fekete-tó: 1991.06.05., 2♂ 1♀ – Köszörű-völgy: 1987.06.04., 3♂ 2♀, TS – Mátrafüred: 1986.06.03., 2♂ 1♀, TS, +MAL – Mátrakeresztes (TS, +MAL): 1986.05.28., 1♂ 2♀; 1987.05.17., 1♂ 1♀; 1987.06.11., 2♂ 1♀; 1987.06.24., 2♀; 1987.07.05., 3♀; Mátrászentlászló (TS, +MAL):

1987.07.24., 1♂ 1♀; 1987.08.22., 2♂ 2♀ – Parád: 1989.04.27., 2♂ 3♀, TS – Parádóhuta: 1997.08.22., 1♂ 1♀, TS – Sirok: 1974.08.10., 1♂, TS – Somlyó: 2003.05.16., 1♂ 1♀, TS – Templom-réti-erdészlak (TS, +MAL): 1989.05.17., 1♂ 1♀; 1989.05.27., 2♂; 1989.06.05., 1♀; 1989.06.02., 2♂ 3♀ – Vándor-rét: 1989.07.03., 1♂, TS, +MAL. Leggyakoribb fejeslegyeink egyike, a Mátrában is gyakori.

Myopa dorsalis Fabricius, 1794 – Fallóskút: 1996.08.14., 1♂, TS – Mátraszele: 2003.05.15., 1♂, TS. Szórványos előfordulása.

Myopa fasciata Meigen, 1804 – Csór-rét: 1977.06.25., 1♂, TS – Mátraalmás: 1988.07.29., 2♀, TS, +MAL – Mátranovák: 1964.09.30., 1♂, SÁ (TTM) – Muzsla: 2000.06.18., 2♂, TS – Üveggyári-tározó: 1987.08.16., 3♀, TS. Ritka faj, a Mátrán kívül egyelőre csak a Bakonyban és a Duna-Dráva Nemzeti Parkban gyűjtötték.

Myopa morio Meigen, 1804 – Balla-völgy: 1997.08.20., 1♂, TS – Galyatető: 1995.06.08., 1♂ 1♀, TS – Kékestető: 1974.08.11., 1♀, TS – Mátraszele: 1974.05.24., 1♂, TI – Nemti: 1980.06.22., 1♂ 1♀, CSM. Mérsékelt gyakori előfordulása, rendszerint csak egyesével gyűjthető.

Myopa occulta Meigen, 1824 – Bagolyirtás: 2001.09.29., 1♀, TS – Csór-rét: 1977.06.25., 1♂ 1♀, TS – Galyatető: 1995.06.08., 2♀, TS – Mátraszentlázló: 1959.07.30., 1♂, KE (TTM); 1987.08.22., 1♂ 1♀, TS, +MAL – Parád-füred: 1980.06.22., 1♂, TS – Recsk: 1974.08.09., 3♂ 2♀, TS – Sár-hegy: 1982.07.06., 1♂ 2♀, TS – Somlyó: 2003.05.16., 1♀, TS – Templom-réti-erdészlak: 1989.07.06., 1♂ 1♀, TS, +MAL. Főleg domb- és hegyvidékeinken egyaránt sokfelé gyűjtött gyakori faj.

Myopa polystigma Rondani, 1857 – Fallóskút: 1996.08.14., 1♂, TS – Galyatető: 1980.06.22., 1♀, CSM – Parád: 1974.08.09., 2♂, TS – Recsk: 1974.08.09., 1♂ 4♀, TS – Sirok: 1974.08.10., 1♂, TS. Országosan és a Mátrában is szórványos előfordulása.

Myopa stigma Meigen, 1824 – Fényespuszta: 1974.05.20., 1♂, TI – Kékestető: 1974.08.11., 1♂ 1♀, TS – Mátrafüred: 1995.07.15., 2♀, TS, +MAL – Muzsla: 2000.06.18., 1♂, TS. Szórványos előfordulása.

Myopa testacea (Linnaeus, 1767) – Ágasvár: 1985.05.14., 2♂ 1♀, TS – Balla-völgy: 1997.08.20., 1♂ 2♀, TS – Függő-kő-völgy: 1987.08.07., 2♂, TS – Mátraalmás: 1988.06.12., 1♂ 1♀, TS, +MAL – Mátrafüred: 1986.05.14., 2♀, TS, +MAL; 1995.07.15., 3♂ 1♀, CSGY, +MAL; 1998.06.02., 1♀, TS, +MAL – Mátrakeresztes: 1987.06.27., 1♀, TS, +MAL – Muzsla: 1978.05.31., 1♂, SÁ (TTM) – Nyírmedpuszta: 2003.05.15., 1♂, TS. Országosan általánosan elterjedt és gyakori faj, a Mátrában viszonylag kevés helyen került elő.

Physocephala chrysoorrhoea (Meigen, 1824) – Nyírjes-tó: 1987.08.16., 1♀, TS – Pisztrángos-tó: 1997.08.21., 1♂, TS – Templom-réti-erdészlak: 1998.08.18., 1♂ 1♀, TS, +MAL. Ritka faj.

Physocephala pusilla (Meigen, 1824) – Csór-rét: 1977.06.25., 1♂, TS – Galyatető: 1980.06.22., 1♀, CSM – Kékestető: 1974.08.11., 1♂ 2♀, TS – Maconka: 2003.05.14., 1♂, TS – Mátrakeresztes: 1987.07.05., 1♀, TS, +MAL – Mátraszentlázló: 1987.08.22., 1♂, TS, +MAL – Sástó: 1974.08.09., 1♂, TS. Általában csak egyesével gyűjthető, szórványos előfordulása faj.

Physocephala rufipes (Fabricius, 1781) – Csór-réti-tározó: 1996.08.15., 1♀, TS – Fekete-tó: 2003.06.26., 1♂ 2♀, TS – Galyatető: 1995.06.08., 1♂, TS – Mátraalmás: 1988.07.13., 1♀, TS, +MAL – Mátrafüred: 1986.07.15., 1♂, TS, +MAL – Mátrakeresztes: 1987.08.26., 1♂, TS, +MAL – Mátraszele: 1974.05.24., 1♀, TI – Mátraszentimre: 1974.05.24., 1♂ 1♀, TI – Nyírmedpuszta: 2003.05.15., 3♀, TS – Sirok: 1974.08.10., 1♀, TS – Templom-réti-erdészlak: 1989.05.14., 2♂ 1♀, TS, +MAL. Szórványos előfordulása faj, mely az elmúlt 100 év alatt csupán az Aggteleki Nemzeti Parkban, a Bakonyban és a Mátrában került elő.

Physocephala vittata (Fabricius, 1794) – Bagolyirtás: 2001.09.29., 1♂, TS – Gyöngyöspatai-tározó: 2003.05.16., 1♀, TS – Kékestető: 1974.08.11., 1♂ 2♀, TS – Mátraalmás: 1988.07.13., 1♀, TS, +MAL – Mátraszentlázló: 1987.08.22., 1♂ 3♀, TS, +MAL – Parád: 1974.08.09., 1♂, TS – Pisztrángos-tó: 1997.08.21., 2♂, TS – Sástó: 1974.08.09., 1♀, TS – Templom-réti-erdészlak: 1989.08.17., 2♀, TS, +MAL. Országwide elterjedt gyakori faj.

Sicus ferrugineus (Linnaeus, 1761) – Ágasvár: 1985.05.14., 1♂, TS – Baglyasálya: 2000.06.18., 1♂ 2♀, TS – Csór-rét: 1977.06.25., 1♀, TS – Dorogháza: 2003.05.15., 1♂, TS – Galyatető: 1980.06.22., 1♀, TS; 1983.06.09., 1♂ 1♀, TS – Gyöngyöspatai-tározó: 2003.05.16., 2♂ 1♀, TS – Kékestető: 1974.08.11., 4♂ 1♀, TS – Köszörű-völgy: 1987.06.04., 2♀, TS – Maconka: 2003.05.14., 2♀, TS – Mátraalmás (TS, +MAL): 1986.07.06., 1♀; 1987.07.23., 2♂; 1988.06.05., 1♀; 1988.06.12., 1♂ 2♀; 1988.07.13., 1♀; 1988.07.29., 2♀; 1988.08.13., 2♂ 5♀ – Mátrafüred: 1986.07.16., 1♂, TS, +MAL; 1995.07.15., 1♀, CSGY, +MAL; 1996.05.14., 1♂, CSGY, +MAL; 1998.06.02., 1♀, TS – Mátraháza: 1984.08.12., 3♂ 1♀, TS – Mátrakeresztes (TS, +MAL): 1986.05.18., 2♂ 1♀; 1986.06.01., 1♂; 1986.07.01., 2♂ 1♀; 1986.07.05., 1♂; 1986.07.14., 1♂; 1986.07.19., 2♀; 1986.07.25., 3♂ 4♀; 1986.07.29., 2♀; 1986.08.03., 1♂; 1986.08.17., 3♀; 1986.08.25., 1♀; 1986.09.01., 1♂; 1986.09.24., 2♂; 1986.10.01., 1♀; 1987.05.17., 1♀; 1987.05.30., 2♂; 1987.06.11., 1♂; 1987.06.24., 2♀; 1987.06.27., 1♂ 1♀; 1987.07.05., 1♀; 1987.07.05., 2♀; 1987.07.18., 5♂ 7♀; 1987.07.24., 5♂ 4♀; 1987.07.25., 1♂; 1987.08.06., 3♂ 3♀; 1987.08.14., 3♂ 4♀; 1987.08.22., 1♂;

1987.08.26., 3♀; 1987.09.15., 1♂; 1987.09.15., 1♂; Mátraszentlászló (TS, +MAL): 1987.08.22., 1♂ 3♀; 1988.07.13., 1♂; 1988.07.29., 2♂ 1♀ – Parádóhuta: 1997.08.22., 1♂, TS – Sár-hegy: 1977.06.25., 3♂, TS, +MAL – Szorospatak: 2003.05.14., 1♂ 2♀, TS – Templom-réti-erdészlak (TS, +MAL): 1989.06.23., 1♀; 1989.07.06., 3♂ 1♀; 1989.07.25., 2♂; 1989.07.27., 1♂; 1989.08.18., 3♂ 1♀ – Üveggyári-tározó: 1987.08.16., 3♂ 1♀, TS – Vörös-kő: 1959.07.29., 1♀, KE (TTM). Legközönségesebb, általában mindenhol előforduló fejeslegyünk.

Sicus ferrugineus

Thecophora atra (Fabricius, 1775) – Búzás-völgy: 2000.06.19., 1♂, TS – Csór-hegy: 1986.05.15., 2♀, TS – Fallóskút: 1996.08.14., 2♀, TS – Függő-kő-völgy: 1987.08.07., 3♂ 1♀, TS – Galyatető: 1973.09.26., 1♂, MF, (TTM); 1995.06.08., 2♂ 1♀, TS – Kőszörű-völgyi-tározó: 1987.06.04., 1♀, TS – Mátraalmás: 1986.07.06., 1♂, TS, +MAL – Mátrafüred (TS, +MAL): 1986.07.16., 1♂ 1♀; 1998.07.31., 2♂ 1♀ – Mátrakeresztes (TS, +MAL): 1986.07.19., 1♀; 1986.09.24., 1♀; 1986.10.01., 1♂; 1986.10.12., 1♀; 1987.06.24., 2♀; 1987.07.05., 1♂ 1♀ – Mátraszentimre: 1966.09.08., 1♂, SÁ (TTM) – Nyirjes-tó: 2000.06.20., 2♀, TS – Sándorrét: 1980.06.22., 3♂ 1♀, CSM – Solymosi-tó: 1987.06.02., 1♀, TS – Szentkút: 1987.08.17., 2♂ 1♀, TS – Templom-réti-erdészlak (TS, +MAL): 1989.08.07., 2♀; 1989.08.18., 1♂ 4♀ – Üveggyári-tározó: 1987.08.16., 2♂ 1♀, TS – Vándor-rét: 1989.07.03., 1♂, TS, +MAL. Mindenfelé gyakori, helyenként nagyon közönséges faj.

Thecophora distincta (Meigen, 1824) – Galyatető: 1995.06.08., 2♂ 1♀, TS – Mátrakeresztes: 1987.06.24., 2♂, TS, +MAL – Sár-hegy: 1983.06.08., 1♀, TS. Országosan gyakori faj, főleg a síkságokon helyenként nagy egyedszámban gyűjthető. A Mátrában a vártnál kevesebb helyen került elő.

Thecophora fulvipes (Robineau-Desvoidy, 1830) – Galyatető: 1995.06.08., 1♂ 4♀, TS – Mátraszentlászló: 1987.08.22., 1♀, TS, +MAL – Muzsla: 2000.06.18., 1♂, TS – Pizskéstető: 2001.09.29., 2♂, TS – Rudolftanya: 1985.05.16., 1♂, TS. Főleg a síkságokon sokféle gyakori faj.

Thecophora longirostris Lyneborg, 1962 – Mátrakeresztes: 1986.08.17., 1♀, TS, +MAL. Ritka európai Conopidae, eddig csak néhány országból (A, D, CS, I, PL, R, RU) publikálták. Magyarország faunájára új faj, egyelőre csak a Mátrában gyűjtötték.

Thecophora melanopa Rondani, 1857 – Mátrakeresztes: 1987.06.24., 1♀, TS, +MAL – Nyirjes-bérc: 1977.08.20., 1♂, MF – Sándorrét: 1980.06.22., 1♂, CSM. Mérsékelt gyakori faj, a Mátrában inkább ritkának bizonyult.

Thecophora pusilla (Meigen, 1824) – Búzás-völgy: 2000.06.19., 2♂ 1♀, TS – Csór-réti-tározó: 1996.08.15., 1♂, TS – Galyatető: 1995.06.08., 1♂ 1♀, TS – Mátrafüred: 1995.07.15., 1♂ 1♀, TS, +MAL – Mátrakeresztes: 1987.07.05., 1♀, TS, +MAL. Országosan általánosan elterjedt, főleg a Bakonyvidéken gyakorinak bizonyult faj. A Mátrában inkább szórványos előfordulásának látszik.

Zodion carceli Robineau-Desvoidy, 1830 – Fallóskút: 1996.08.14., 1♀, TS – Fekete-tó: 2003.06.26., 1♂, TS – Mátrakeresztes: 1987.06.24., 2♂ 2♀, TS, +MAL – Nyirjes-tó: 2000.06.20., 1♂, TS – Pizskéstető: 2001.09.29., 1♀, TS. Szórványos előfordulása.

Zodion cinereum (Fabricius, 1794) – Ágasvár: 1985.05.14., 1♀, TS – Búzás-völgy: 2000.06.19., 1♂, TS – Csór-rét: 1996.08.15., 1♂ 1♀, TS – Gyöngyös: 1966.07.11., 1♂, JJ – Köszörű-völgyi-tározó: 1987.06.04., 2♂ 3♀, TS – Maconkai-tározó: 1980.06.22., 1♂ 1♀, CSM – Mátraalmás: 1988.07.13., 3♂ 1♀, TS, +MAL – Mátrafüred: 1986.05.14., 2♀, TS, +MAL – Nemti: 1980.06.22., 1♀, TS – Nyikom: 1975.06.04., 1♂, VA – Sándorrét: 1980.06.22., 1♀, CSM – Solymosi-tó: 1987.06.02., 1♂, TS – Templom-réti-erdészlak (TS, +MAL): 1989.05.31., 1♂ 3♀; 1989.06.05., 1♂ 1♀; 1989.06.12., 1♂ 1♀; 1989.06.23., 1♂ 1♀; 1989.09.16., 1♀ – Üvegyári-tározó: 1987.08.16., 1♀, TS. Általánosan elterjedt, sokfelé gyakori faj.

Zodion notatum (Meigen, 1804) – Fekete-tó: 2003.06.26., 1♂, TS – Mátraalmás: 1988.07.13., 1♀, TS, +MAL – Mátraszentlászló: 1987.08.22., 1♂ 1♀, TS, +MAL – Nyikom: 1975.06.04., 1♀, VA – Pizskéstető: 2001.09.29., 1♀, TS – Vándor-rét: 1989.07.03., 2♀, TS, +MAL. Magyarországon általánosan elterjedt, helyenként gyakori faj, de a Mátrában legfeljebb mérsékelten gyakorinak mondható.

Felhasznált irodalom

- CHVÁLA, M. (1961): Czechoslovak species of the subfamilies Conopinae (Diptera, Conopidae). – Acta Univ. Carol. Biol. 2: 275–282.
- CHVÁLA, M. (1965): Czechoslovak species of the subfamilies Myopinae and Dalmanninae (Diptera, Conopidae). – Acta Univ. Carol. Biol. 2: 93–149.
- CHVÁLA, M. & K. G. V. SMITH (1988): Family Conopidae. – In SOÓS, Á. & PAPP, L.: Catalogue of palaeartic Diptera, 8: 245–272.
- KRÖBER, O. (1925): Familie Conopidae. – In LINDNER: Die Fliegen der palaearktischen Region, 35: 1–48.
- PAPP, L. (2001): Checklist of the Diptera of Hungary. – Hungarian Natural History Museum: 1–550.
- TÓTH S. (2004): Az Aggteleki Nemzeti Park fejlődés-faunájának vizsgálata Malaise-csapdával (Diptera: Conopidae) – Fol. hist.-nat. mus. matr., 28: 273–278.
- TÓTH S. (2007): A Bakonyvidék fejlődés-faunája (Diptera: Conopidae) – Folia Musei Hist.-nat. Bakonyiensis (in print)
- WEELE, R. van der (2001): Conopidae. – In PAPP, L. (ed.) (2001): Checklist of the Diptera of Hungary. – Hungarian Natural History Museum: 272–276.

DR. TÓTH Sándor
H–8420 ZIRC
Széchenyi u. 2.
E-mail: flycatcher@vnet.hu

